



**Polismyndighetens, region Nord, behandling av personuppgifter vid myndighetens s.k. deskfunktioner**

---

**1. SAMMANFATTNING**

Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten har granskat Polismyndighetens behandling av personuppgifter vid myndighetens s.k. deskfunktioner inom underrättelseverksamheten vid polisregion Nord. Granskningen har omfattat rutiner för behandlingen och ett urval personregistreringar.

Nämnden bedömer att Polismyndigheten, region Nord, i allt väsentligt har goda rutiner för behandlingen av personuppgifter vid myndighetens deskfunktioner.

Beträffande vissa personuppgifter i ett dokument har Polismyndigheten inte förmått förklara behovet av att behandla de aktuella uppgifterna i den brottsbekämpande verksamheten. Nämnden påminner också Polismyndigheten om skyldigheten att i varje enskilt fall göra en noggrann prövning av om en känslig personuppgift är absolut nödvändig för syftet med behandlingen.

Vad gäller behandlingen av personuppgifter i ett annat dokument bedömer nämnden att uppgifterna har gjorts gemensamt tillgängliga eftersom dokumentet har delats från en nationell uppgiftssamling och därmed gjorts tillgängligt för fler än ett fåtal.

Till skillnad från Polismyndigheten anser nämnden att den ettåriga gallringsfrist, som gäller för icke-gemensamt tillgängliga uppgifter, inte ska utgå från när en uppgift delges en ny uppgiftssamling. Det är enligt nämndens mening den ursprungliga tidpunkten, dvs. när uppgiften behandlades automatiserat för första gången, som är avgörande för när uppgiften senast måste gallras. Nämnden uppmanar därför Polismyndigheten att införa gallringsrutiner som säkerställer att gallring sker i tid.

**Innehåll**

1. SAMMANFATTNING.....	1
2. BAKGRUND .....	3
2.1. Inledning .....	3
2.2. Rättsliga utgångspunkter.....	3
3. UTREDNINGEN .....	4
3.1. Genomförande.....	4
3.2. Om de granskade deskfunktionerna.....	4
3.3. Nämndens iakttagelser .....	5
3.4. Polismyndighetens remissvar.....	6
4. NÄMNDENS BEDÖMNING .....	7
4.1 Generellt om deskhanteringen .....	7
4.2. Har det funnits ett behov av att behandla vissa personuppgifter? .....	8
4.3. Har vissa uppgifter gjorts gemensamt tillgängliga? .....	9
4.4. Har vissa uppgifter gallrats inom föreskriven tid?.....	9
5. BESLUT .....	9

## 2. BAKGRUND

### 2.1. Inledning

Vid Polismyndigheten finns s.k. deskfunktioner, på både nationell och regional nivå, som bl.a. har till uppgift att ta emot och göra en initial bedömning av information som kommer in till myndigheten. I underrättelseverksamheten omhändertas och bedöms information som kan behövas i arbetet med att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. Vid deskfunktionerna kan det även ske en initial bearbetning av informationen, t.ex. genom att uppgifterna kompletteras för att kunna göras gemensamt tillgängliga. Den information som bedöms vara relevant för Polismyndigheten förs sedan vidare till berörda verksamheter inom myndigheten.

Nämnden beslutade den 13 september 2017 att granska behandlingen av personuppgifter vid de regionala deskfunktionerna inom underrättelseverksamheten i region Nord.

### 2.2. Rättsliga utgångspunkter

En grundläggande förutsättning för att personuppgifter ska få behandlas enligt polisdatalagen (2010:361) (PDL) är att de *behövs* i polisens brottsbekämpande verksamhet, exempelvis i underrättelseverksamheten (2 kap. 7 § 1 PDL).

Personuppgifter får samlas in endast för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål (*närmare ändamål*). Fler uppgifter än vad som är nödvändigt med hänsyn till dessa närmare ändamål får inte behandlas (2 kap. 2 § första stycket 3 PDL och 9 § första stycket c och f personuppgiftslagen [1998:204]). För att en personuppgift ska få behandlas måste det alltid finnas ett *konkret behov* av uppgiften. Behovet måste svara mot det närmare ändamålet med behandlingen. Om det inte finns ett konkret behov av att behandla en viss uppgift, får den inte samlas in. Insamlade uppgifter som det inte längre finns behov av ska gallras (2 kap. 12 § första stycket PDL).

Uppgifter om en person får inte behandlas *enbart* på grund av vad som är känt om personens ras eller etniska ursprung, politiska åsikter, religiösa eller filosofiska övertygelse, medlemskap i fackförening, hälsa eller sexualliv (*känsliga personuppgifter*) (2 kap. 10 § första stycket PDL). Om uppgifter om en person behandlas på en annan grund får de dock *kompletteras* med känsliga personuppgifter när det är absolut nödvändigt för syftet med behandlingen (2 kap. 10 § andra stycket PDL). Med hänsyn till den restriktivitet som ligger i begreppet ”absolut nödvändigt” måste behovet av att göra sådana kompletteringar prövas noga i det enskilda ärendet.<sup>1</sup>

---

<sup>1</sup> Prop. 2009/10:85 s. 325.

Personuppgifter som behandlas automatiserat och som inte gjorts gemensamt tillgängliga eller behandlas i särskilda register enligt 4 kap. PDL ska, om de inte kan hänföras till ett ärende, gallras senast ett år efter det att de behandlades automatiserat *första gången* (2 kap. 13 § PDL).

### **3. UTREDNINGEN**

#### **3.1. Genomförande**

Den 21 november 2017 genomfördes en inspektion vid Polismyndigheten, region Nord. I samband med inspektionen redogjorde Polismyndigheten för behandlingen av personuppgifter vid polisregionens deskfunktioner inom underrättelseverksamheten. En sammanfattning av redogörelsen finns i avsnitt 3.2. Därefter granskades personuppgiftsbehandlingen i funktionsbrevlådor, mappstrukturer och särskilda uppgiftssamlingar i Surfa 2 i samtliga deskfunktioner vid regionen. Vissa handlingar valdes ut slumpmässigt medan andra valdes ut med hjälp av sökbegrepp i form av ord som kan avslöja känsliga personuppgifter som avser religiös övertygelse, politiska åsikter och hälsa. Nämndens iakttagelser finns sammanfattade i avsnitt 3.3.

Efter genomförd inspektion har Polismyndigheten skriftligen besvarat frågor. En sammanfattning av Polismyndighetens svar återges i avsnitt 3.4.

#### **3.2. Om de granskade deskfunktionerna**

Polismyndigheten har uppgett bl.a. följande.

Region Nord består av polisområdena Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland. Det finns en deskfunktion för hela regionen och en för varje polisområde. Det finns inga regionala riktlinjer för deskverksamheten, utan arbetet stödjer sig istället på Polismyndighetens nationella riktlinjer avseende ansvar för personuppgiftsbehandling i underrättelseverksamheten (PM 2017:39).

Den regionala deskfunktionen fungerar som en väg in till regionens underrättelseenhet men den huvudsakliga bearbetningen sker i polisområdenas egna deskar.

Det finns inga skriftliga instruktioner som anger inom vilken tid som bedömningen av inkommen information ska göras, men inkommen information prioriteras och registreras skyndsamt. Det görs ingen större skillnad på om uppgifterna innehåller känsliga personuppgifter eller inte, utan det är sakinnehållet som styr prioriteringen.

I huvudsak inkommer informationen via e-post till den regionala funktionsbrevlådan i Outlook och vidarebefordras till aktuell polisområdesdesk. Därefter

raderas informationen i den regionala funktionsbrevlådan. Information som inkommit via Surfa 2 vidarebefordras genom systemet, och sparas inte i den regionala deskens uppgiftssamling i Surfa 2. Information som inte går att härleda till något konkret brott eller brottslig verksamhet mellanlagras i en särskild mapp under sex månader innan den raderas.

Vid polisområdenas deskfunktioner görs en initial behovsprövning för att bedöma om informationen har relevans och hur denna ska hanteras och delges vidare. Informationen bereds i en mellanlagringsmapp på en skyddad filserver som endast ett fåtal särskilt utpekade tjänstemän vid underrättelsegruppen har tillgång till. Informationen registreras sedan i Surfa 2. Informationen kan även delges via e-post till personal som har behov av den i sitt arbete. I samband med att informationen läggs in i Surfa 2 tas den bort ur mellanlagringsmappen, och ingen information behålls i mappen längre än sex månader. Informationen i Outlook raderas direkt efter registrering i Surfa 2.

I Surfa 2 tas informationen bort automatiskt efter ett år. Utöver den löpande registervård som sker i det dagliga arbetet genomförs en årlig registervårdsvecka.

Mellan fem och tio personer har behörighet till uppgiftssamlingarna i mappstrukturerna och Surfa 2, och mellan fem och tretton personer har behörighet till funktionsbrevlådorna. Till funktionsbrevlådorna har även åtta tjänstemän med underrättelsechefsberedskap behörighet. Syftet med denna roll är att efter kontorstid samt under helger regelbundet kontrollera om det kommer in någon information som påkallar omedelbara operativa åtgärder.

### **3.3. Nämndens iakttagelser**

Vid inspektionen noterade nämnden följande.

Funktionsbrevlådorna och mappstrukturerna innehöll som regel inga, eller endast ett fåtal personuppgifter. De personuppgifter som noterades hade i de flesta fall nyligen inkommit.

Av ett underrättelseuppslag, *exempel 1*, daterat den 4 oktober 2017 som behandlades i mappstrukturen, framgår att ett antal namngivna barn tillhörande samma familj deltar i en verksamhet med religiös inriktning. Även barnens mamma samt verksamhetens förmodade ledare namnges. I underrättelseuppslaget anges också att barnens pappa tillsammans med en annan person eventuellt ska hantera stöldgods och stulna bilar.

Ett dokument som behandlades i Jämtlands polisområdesdesks uppgiftssamling i Surfa 2, *exempel 2*, har delgetts nitton namngivna tjänstemän och därutöver tre behörighetsgrupper.

De flesta av de granskade handlingarna föreföll ha registrerats mindre än ett år före inspektionen. Fyra handlingar (*exempel 3–6*) som granskades i Surfa 2 var dock registrerade den 5 januari 2016, 21 januari 2016, 5 mars 2016 respektive 23 april 2016.

### 3.4. Polismyndighetens remissvar

*Har det funnits ett behov av att behandla vissa personuppgifter?*

Vad gäller uppgifterna i *exempel 1* bedömer Polismyndigheten att det med hänvisning till 2 kap. 7 § 1 PDL har funnits behov att behandla de aktuella personuppgifterna. Uppgifterna har behandlats för arbete med insamling, bearbetning och analys av information för att förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet när det ännu inte finns konkreta misstankar om att ett visst brott har begåtts.

Deskverksamhetens målsättning är att hitta samband mellan olika underrättelseuppslag för att på sikt möjliggöra att uppgifterna kan göras gemensamt tillgängliga. För detta krävs enligt 3 kap. 2 § 1 PDL att den misstänkta brottsligheten antingen innefattar brott för vilket är föreskrivet fängelse i minst ett år eller sker systematiskt. Den misstänkta brottsligheten måste således på ett visst sätt vara kvalificerad för att kunna göras tillgänglig för en vidare krets. Innan uppgifterna görs gemensamt tillgängliga föreligger dock inte något krav för Polismyndigheten att specificera exakt vilket eller vilka konkreta brott som kan tänkas innefattas av uppgifterna i underrättelseuppslaget, utan det kan vara tillräckligt med misstanke om icke-preciserad brottslighet. En förutsättning för att Polismyndigheten ska kunna bedriva ett effektivt brottsförebyggande arbete är att Polismyndigheten får ta emot och bedöma tips av alla slag och därmed behandla uppgifter om personer som inte är misstänkta för något konkret brott eller konkret pekats ut för att ha utövat eller kommer att utöva brottslig verksamhet.

Polismyndigheten anser att uppgifterna i dokumentet rörande de aktuella personernas koppling till verksamheten med religiös inriktning är att bedöma som känsliga personuppgifter. Det har varit absolut nödvändigt för syftet med behandlingen att behandla uppgifterna. I material som inkommer till en deskfunktion kan det finnas känsliga personuppgifter som trots att de i sig inte är absolut nödvändiga för de slutliga ändamålen med behandlingen är absolut nödvändiga för att kunna göra den analys som behövs för att uppnå dessa ändamål. Sådana känsliga personuppgifter ska därför alltid ses som absolut nödvändiga för den initiala bedömningen av informationens relevans för underrättelseverksamheten, vilket har gjorts i förevarande fall.

Det aktuella dokumentet redigerades i januari 2018 på så sätt att det bara är informationen rörande pappan som nu behandlas i desken.

*Har vissa uppgifter gjorts gemensamt tillgängliga?*

*Exempel 2* har delgetts från en nationell uppgiftssamling till Jämtlands polisområdesdesks uppgiftssamling i Surfa 2. Dokumentet har således inte delgetts ett antal tjänstemän och behörighetsgrupper till andra uppgiftssamlingar i Surfa 2 från deskens uppgiftssamling. Polismyndighetens bedömning är därför att uppgifterna i dokumentet inte har gjorts gemensamt tillgängliga i den aktuella polisområdesdesken i Surfa 2 utifrån deskfunktionens syfte och ändamål med personuppgiftsbehandlingen. Uppgifterna gallrades från den aktuella uppgiftssamlingen den 24 november 2017.

*Har vissa uppgifter gallrats inom föreskriven tid?*

Icke-gemensamt tillgängliga uppgifter i Surfa 2, och som inte kan hänföras till ett ärende, gallras senast ett år efter det att de behandlades automatiserat första gången (2 kap. 13 § PDL). Gallringen i Surfa 2 utgår från vilken typ av uppgiftssamling som ett dokument eller underrättelseuppslag är sparade i eller delgivna till. Ett och samma dokument kan således vara delgivet till olika uppgiftssamlingar med olika datum och gallringstider. Gallringstidpunkten utgår från datumet då ett dokument delgetts en uppgiftssamling och inte från dokumentets datum. När ett dokument delges en uppgiftssamling sätts datumet för delgivningen på dokumentet i uppgiftssamlingen. Detta datum är inte synligt för användaren men ligger till grund för gallring. För underrättelsesdeskens uppgiftssamlingar sker automatisk gallring efter ett år och när tidpunkten har uppnåtts så gallras dokumentet från uppgiftssamlingen.

De aktuella dokumenten har delats till olika deskfunktioners uppgiftssamlingar i Surfa 2 den 16 oktober 2017 (*exempel 3*), den 18 januari 2017 (*exempel 4*), den 8 mars 2017 (*exempel 5*) respektive den 19 april 2017 (*exempel 6*). Uppgifterna i *exempel 4* gallrades den 18 januari 2018. För övriga dokument har, vid tidpunkten för Polismyndighetens yttrande, den yttersta gallringstidpunkten ännu inte infallit och uppgifterna får således alltjämt behandlas.

## **4. NÄMNDENS BEDÖMNING**

### **4.1 Generellt om deskhanteringen**

Nämnden bedömer att Polismyndigheten, region Nord, i allt väsentligt har goda rutiner för behandlingen av personuppgifter vid myndighetens deskfunktioner.

Det finns till synes väl fungerande rutiner för att snabbt kunna hantera och bedöma inkommen information, och i de flesta fall raderas informationen så snart den har tagits om hand.

Nämnden kan också konstatera att antalet personer med tillgång till deskfunktionernas uppgiftssamlingar i mappstrukturerna och Surfa 2 är begränsat och uppgifterna i uppgiftssamlingarna får bedömas som icke-gemensamt tillgängliga.

Vad gäller uppgifterna i funktionsbrevlådorna konstaterar nämnden att det i vissa fall är ett tjugotal personer som har tillgång till uppgifterna. Antalet personer talar för att uppgifterna i funktionsbrevlådorna är gemensamt tillgängliga. Nämnden anser emellertid att det finns omständigheter i detta fall som innebär att uppgifterna, trots att det är relativt många som har tillgång till dessa, inte ska anses vara gemensamt tillgängliga. Nämnden fäster särskild vikt vid den mycket korta genomströmningstiden för uppgifterna och att åtta tjänstemän har tillgång till uppgifterna endast utanför kontorstid och på helger.

#### **4.2. Har det funnits ett behov av att behandla vissa personuppgifter?**

Vad gäller personuppgifterna i *exempel 1* som är hänförliga till verksamheten med religiös inriktning, har Polismyndigheten anfört att det har funnits ett behov av att behandla dessa och att kravet på preciserad brottslighet i det inledande skedet är lågt ställt.

Nämnden har förståelse för att det under ett initialt skede har funnits ett behov av att behandla uppgifterna om barnen, mamman och den förmodade ledaren. Polismyndighetens behov av fortsatt behandling av dessa personuppgifter är beroende av om det finns någon koppling till brottslig verksamhet. Någon sådan koppling framgår dock inte vare sig av underrättelseuppdraget eller av Polismyndighetens yttrande. Polismyndigheten har följaktligen inte förmått förklara behovet av att behandla de aktuella uppgifterna i den brottsbekämpande verksamheten. Rättsliga förutsättningar för att behandla personuppgifterna har därför inte förelegat utöver i det initiala skedet. Nämnden noterar vidare att det dröjde omkring tre månader innan uppgifterna, som bl.a. avsåg barn, togs bort. Att den initiala behandlingen av ett underrättelseuppdrag tar mer än några veckor i anspråk kan enligt nämndens mening inte vara motiverat annat än i något enstaka undantagsfall. Några sådana särskilda omständigheter har inte framkommit. Hanteringen framstår som särskilt anmärkningsvärd då behandlingen omfattat känsliga personuppgifter om religiös övertygelse.

Nämnden noterar att det av Polismyndighetens riktlinjer avseende ansvar för personuppgiftsbehandling i underrättelseverksamheten (PM 2017:39) framgår att känsliga personuppgifter som kommer in till en deskfunktion *alltid* ska ses som absolut nödvändiga för den initiala bedömningen av informationens relevans. Nämnden anser att denna formulering är missvisande och vill påminna om skyldigheten att i varje enskilt fall göra en noggrann prövning av om en känslig personuppgift är absolut nödvändig för syftet med behandlingen.



### 4.3. Har vissa uppgifter gjorts gemensamt tillgängliga?

Polismyndigheten har anfört att uppgifterna i *exempel 2* inte har gjorts gemensamt tillgängliga vid deskfunktionen i polisområde Jämtland med hänsyn till deskfunktionens syfte och ändamålet med personuppgiftsbehandlingen i den aktuella uppgiftssamlingen. Som nämnden tidigare uttalat saknar det förhållandet att uppgifterna behandlas för olika ändamål i uppgiftssamlingarna betydelse vid bedömningen av om uppgifter ska anses som gemensamt tillgängliga.<sup>2</sup> Med hänsyn till att uppgifterna redan innan de kom in till deskfunktionen i polisområde Jämtland hade behandlats i en nationell uppgiftssamling anser nämnden att de har gjorts tillgängliga för fler än ett fåtal och därmed är att betrakta som gemensamt tillgängliga.

Nämnden noterar att de aktuella uppgifterna numera har gallrats.

### 4.4. Har vissa uppgifter gallrats inom föreskriven tid?

Personuppgifter som behandlas automatiserat och som inte har gjorts gemensamt tillgängliga ska, om de inte kan hänföras till ett ärende, gallras senast ett år efter det att de behandlades automatiserat första gången. Polismyndigheten anser att gallringstidpunkten utgår från datumet då ett dokument tillförts en uppgiftssamling och att uppgifterna i *exempel 3, 5 och 6* således alltså får behandlas.

Det är enligt nämnden den ursprungliga registreringstidpunkten, dvs. när uppgiften behandlades automatiserat för första gången, som är avgörande för när uppgiften senast måste gallras. Om Polismyndighetens uppfattning godtas, skulle personuppgifter kunna behandlas hur länge som helst under förutsättning att uppgifterna varje år förs över till en ny uppgiftssamling. Detta kan rimligen inte ha varit lagstiftarens avsikt. Det kan samtidigt konstateras att om uppgifter flyttas runt på sådant sätt så blir uppgifterna så småningom gemensamt tillgängliga.

Nämnden uppmanar Polismyndigheten att införa gallringsrutiner som överensstämmer med vad som sagts ovan.

## 5. BESLUT

Med den kritik som ligger i det sagda avslutas ärendet.

---

<sup>2</sup> Se nämndens uttalande den 24 januari 2018 ”Polismyndighetens behandling av personuppgifter i mappstrukturer vid region Väst” (dnr 38-2017).

På Säkerhets- och integritetsskyddsmyndighetens vägnar

Gunnel Lindberg

I avgörandet har deltagit: Gunnel Lindberg (ordförande), Barbro Thorblad, Linnéa Darell, Berit Jóhannesson, Zayera Khan, Christina Linderholm, Ewa Samuelsson, Mats Sander och Jonas Åkerlund (enhälligt).

Föredragande: Ann-Kristin Vesterlund

Expedition till:

Polismyndigheten, Rättsavdelningen, enheten för rättslig styrning och stöd (dnr A439.944/2017)

Kopia för kännedom till:

Datainspektionen